

Hjorteviltjakta 2013

Saksbehandler: Trond Rian	Arkivref: 2008/12609 - /K46
E-post: trond.rian@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048552	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utmarksnemnda i Verdal kommune	04.03.2014	7/14

Rådmannens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Forvaltningsdata for elg 2006-13 (utsendt tidligere, og utlagt på kommunens hjemmeside)

Saksopplysninger:

Ny bestandsplanperiode for elg er påstartet med sitt første år i 2013 av en 5 års plan for begge vald. Tilsvarende plan er startet for hjort i vald Øvre Verdal. For elg er uttakstall som 45 % kalv, 71 % ungdyr, og 8,5 % eldre kyr noe som tilsier en god beskatning. Iht forvaltningsdata 2006-13 så viser de fleste faktorer stabil eller svakt positiv utvikling. Det er felt 33 hjort, og bare i 2010 er det felt like mange. 109 rådyr er felt, en betydelig økning i forhold til et lavt jaktuttak i 2012.

Elg År 2013	
Tildelt totalt	249
Felt hannkalv	52
Felt hunnkalv	54
Felt hanndyr 1 ½ år	34
Felt hunndyr 1 ½ år	29
Felt hanndyr eldre	44
Felt hunndyr eldre	20

Elg År 2013	
Felt totalt	233
Fellingsprosent	93,6

Vurdering:

Første år i ny bestandsplanperiode for elg vurderes å utgjøre et godt grunnlag, og de fleste indikatorer en bestandsforvaltning under god kontroll. Hjorteuttaket er økt noe, og bør nok økes videre for å balansere bestandsvekst og skadeutvikling.

Verdal kommune, Forvaltningsdata - elg

Perioden 2006 -2013 , kilde www.hjorteviltregisteret.no

Fellingsresultat i 2013 : 233 av 249 tildelt, en fellingsprosent på 93,6 %.

Gjeldende kommunal målsetting for elgforvaltningen i kommunen (vedtatt av utmarksnemnda 13.6.12) :

«Forvaltningen av elg, hjort og rådyr skal basere seg på prinsippene i § 1 og 3 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt.

For elg ønskes en stabil utvikling av elgbestanden, noe som over år innebærer gjennomsnittlig årlig uttak i størrelsesorden 210 - 260 dyr. Det er et siktemål at all forvaltning av elg i kommunen skal være basert på flerårige bestandsplaner utarbeidet av rettighetshaverne innenfor en rasjonell valdstruktur.

For hjort ønskes en utvikling der gjennomsnittlig årlig uttak økes til et nivå mellom 30 og 50 dyr. De hjortetette deler av kommunen bør forvaltes iht bestandsplan.

For rådyr er det ikke hensiktsmessig med målsettinger knyttet til uttak. Jaktuttak det enkelte år må tilpasses viktige faktorer som gaupebestand og vintre.

Målsettingene gjelder til de blir revidert. «

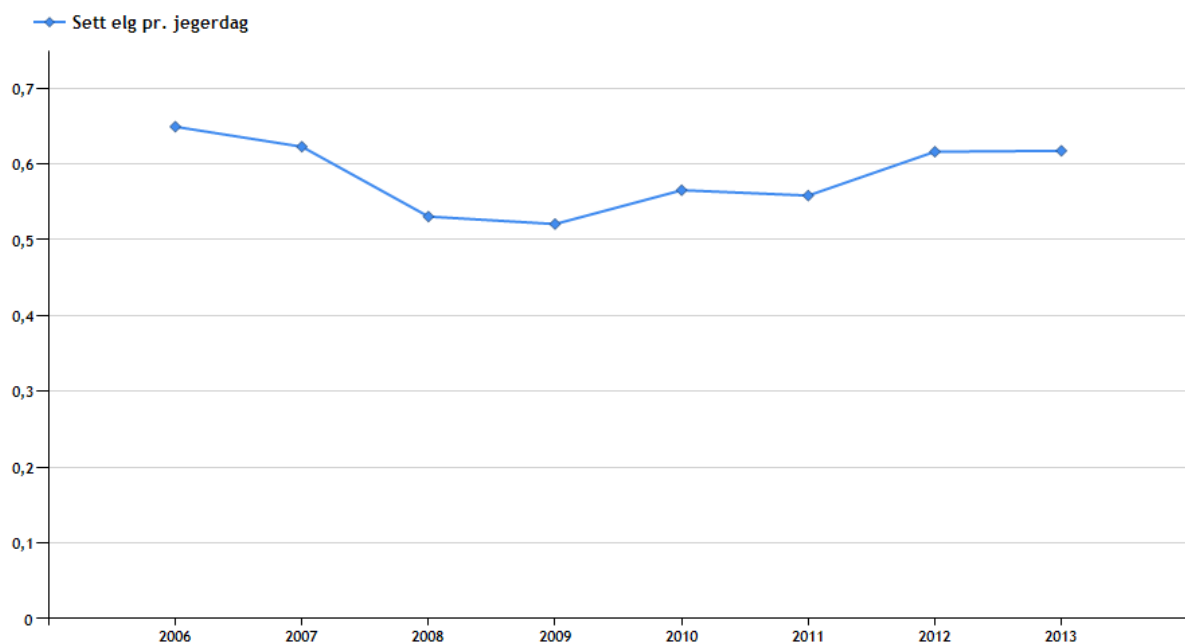
Merka elg fra elgprosjektet i N-Trøndelag, Foto : Eystein Ness

Verdal kommune er inndelt i to vald Nedre Verdal (tellende areal 100 346 da) og Øvre Verdal (tellende areal 662 00 da). Begge har gjennom flere år vært forvaltet gjennom bestandsplaner, og kompetansen blant rettighetshaverne er blitt stadig bedre. Gjennom to merkeprosjekt, ett på slutten av 1980 tallet og et på 200 tallet er det blitt dokumentert at deler av elgbestanden i kommunen (grovt sett sydlig del av kommunen) har et trekk til Sverige, med retur til Verdal senhøstes. Mulighet til å beskatte elgen som benytter vinterbeitet i Verdal har vært begrunnelsen for ønsket om innføring av forlenget elgjakt, noe kommunen har hatt i en eller annen form siden 1997.

Ca 20 % av elgen skytes i forlenget jakt dvs november. I det siste året med Cersim prognose ble det for første gang lagd en prognose basert på ordinært jakt (til 31.10) og en prognose som også inkluderte november. De to prognosene skilte seg ikke veldig fra hverandre.

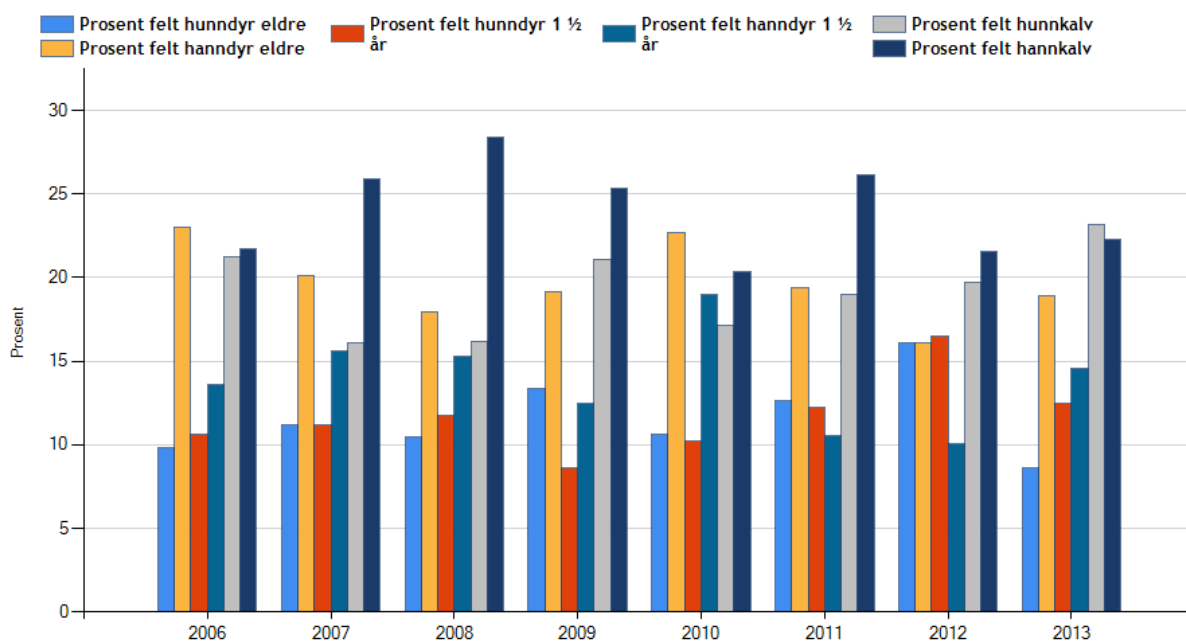
Det som fram for alt har vært typisk for elgstammen i kommunen er stabilitet, og Verdal har trolig den mest stabile elgstammen i N-Trøndelag i perioden 1990 - 2012. Stabilitet er en fordel forvaltningsmessig.

Figur 1. Bestandsutvikling uttrykt gjennom sett elg pr dagsverk

Jegerne er pålagt å føre sett elgs skjema under jakt, og det skal føres ett for hvert jaktfelt. Sett elg pr dagsverk er velegnet for å vise endringer i bestanden, men sier ikke noe om det faktiske antall elg i bestanden. Samme verdi i to ulike områder kan tilsvare ulik tetthet som følge av blant annet ulike jaktmetoder og habitat. Gjennom tidligere bestandsprognoser (Cersim) er bestanden på 2000 – tallet før jakt i Verdal vurdert å være i størrelsesorden 700 – 850 dyr. Det er en tendens til at indeksen undervurderer bestander i vekst og overvurderer bestandsnedgang. Sammenligning av verdier på jaktfelt er usikre på grunn av dårligere tallgrunnlag.

Figur 2. Felte elg fordelt på kjønn/alder i perioden

År 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013

Prosent felt hannkalv	21,7	25,9	28,4	25,4	20,4	26,2	21,6	22,3
Prosent felt hunnkalv	21,3	16,1	16,2	21,1	17,1	19,0	19,7	23,2
Prosent felt hanndyr 1 ½ år	13,6	15,6	15,3	12,4	19,0	10,5	10,1	14,6
Prosent felt hunndyr 1 ½ år	10,6	11,2	11,8	8,6	10,2	12,2	16,5	12,4
Prosent felt hanndyr eldre	23,0	20,1	17,9	19,1	22,7	19,4	16,1	18,9
Prosent felt hunndyr eldre	9,8	11,2	10,5	13,4	10,6	12,7	16,1	8,6
Antall felte dyr	235	224	229	209	216	237	218	233

I en «normal» elgbestand følgende avskytningsprofil regnes som god:

Kalv/ 1 ½ åringer utgjør minst 65 % av totalt felte dyr. Kalv utgjør minst 40 % av totalt felte dyr. Eldre kyr – fellingen bør ikke overstige 15 %. Felling av hanndyr 1 ½ år og eldre bør ikke overstige 60 %. Kilde Bestandsplanmal for elg (Fylkesmannen i NT (2003)).

Figur 3. Fellingsprosent, tildelte dyr og felte dyr

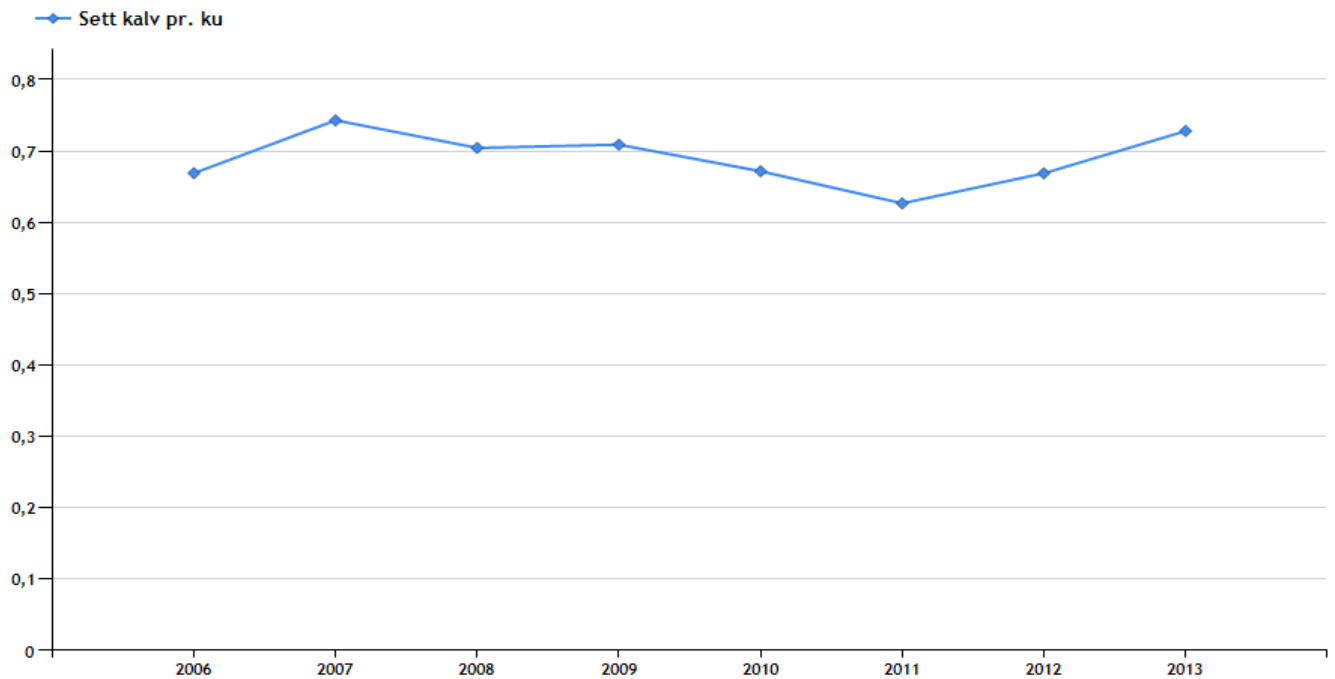
År	Felt totalt	Tildelt totalt	Fellingsprosent
2006	235	247	95,1
2007	224	247	90,7
2008	229	247	92,7
2009	209	248	84,3
2010	216	243	88,9
2011	237	243	97,5
2012	218	243	89,7
2013	233	249	93,6

Om fellingsprosenten øker når kvoten øker kan dette tyde på at bestanden fortsatt vokser.

Produktivitet

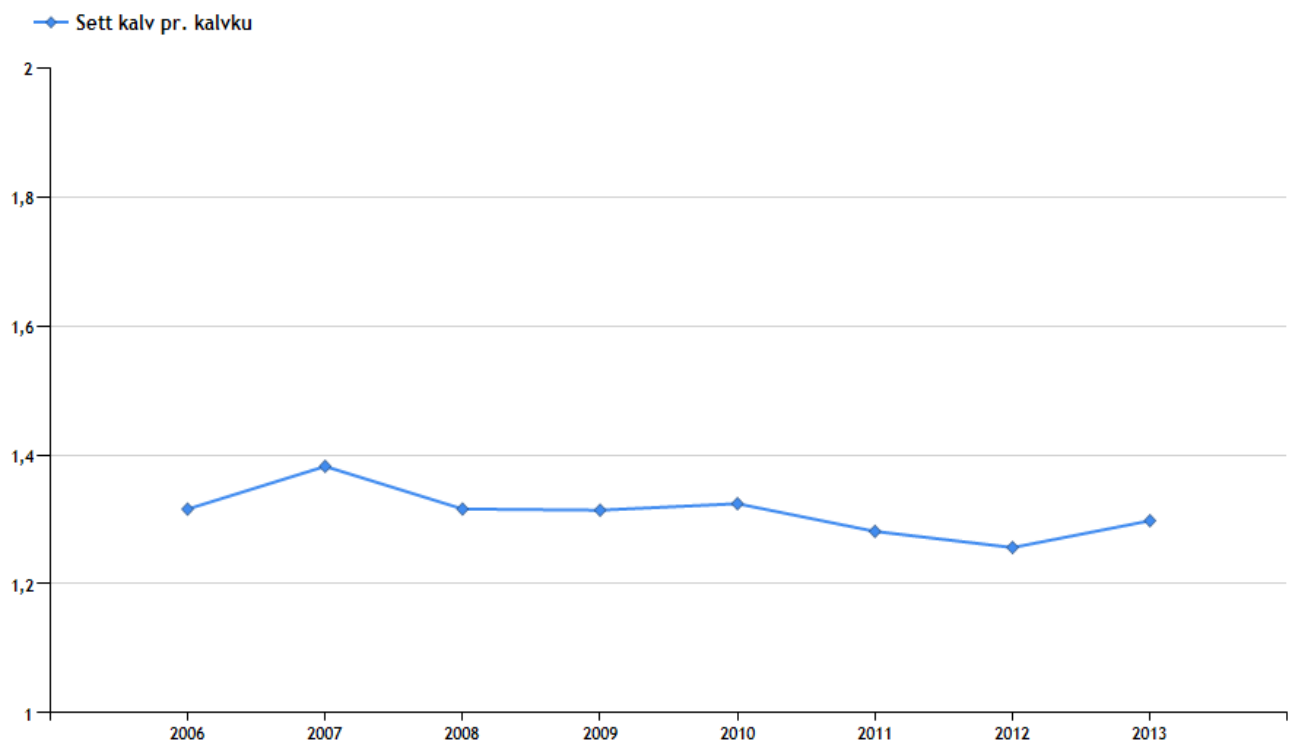
Det er tre indekser som kan knytte stil dette, sett kalv pr ku, sett kalv pr kalvku og andel kyr med kalv. Den første indeksen er sårbar mhp endringer i avskytningsmønster (andel kalv som felles, og når disse felles). Sett kalv pr kalvku sier noe om andelen av tvillingfødsler i bestanden, og er mindre påvirket av avskytingen fordi det som regel felles like stor andel enkeltkalver og tvillinger som det forekommer i bestanden. Sett kalv pr kalvku gir også en indikasjon på alders sammensetningen av kyr i bestanden. Stor andel tvillingkalv (høy indeks) tyder på at en stor andel av kyrne er høyproduktive dvs i alderen fire år og eldre.

Figur 4. Sett kalv pr ku

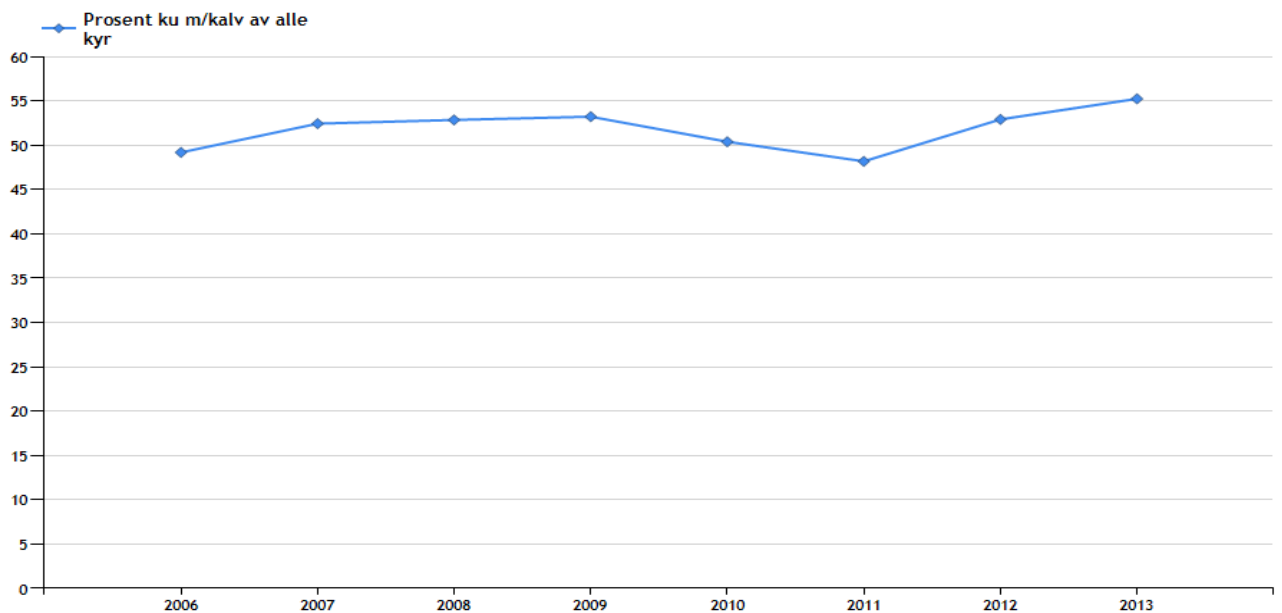

Sett kalv per kalvku (tvillingraten) viser hyppigheten av tvillingfødsler i bestanden. Dersom en stor andel av kyrne som sees har tvillingkalver tyder det på at en stor del av kyrne er fire år eller eldre. Indeksen kan variere mellom 1 - 2, hvor 1 betyr at ingen kyr har blitt observert med tvillingkalver. 2 betyr at alle kalveførende kyr har blitt observert med tvillingkalver.

Figur 5. Sett kalv pr kalvku

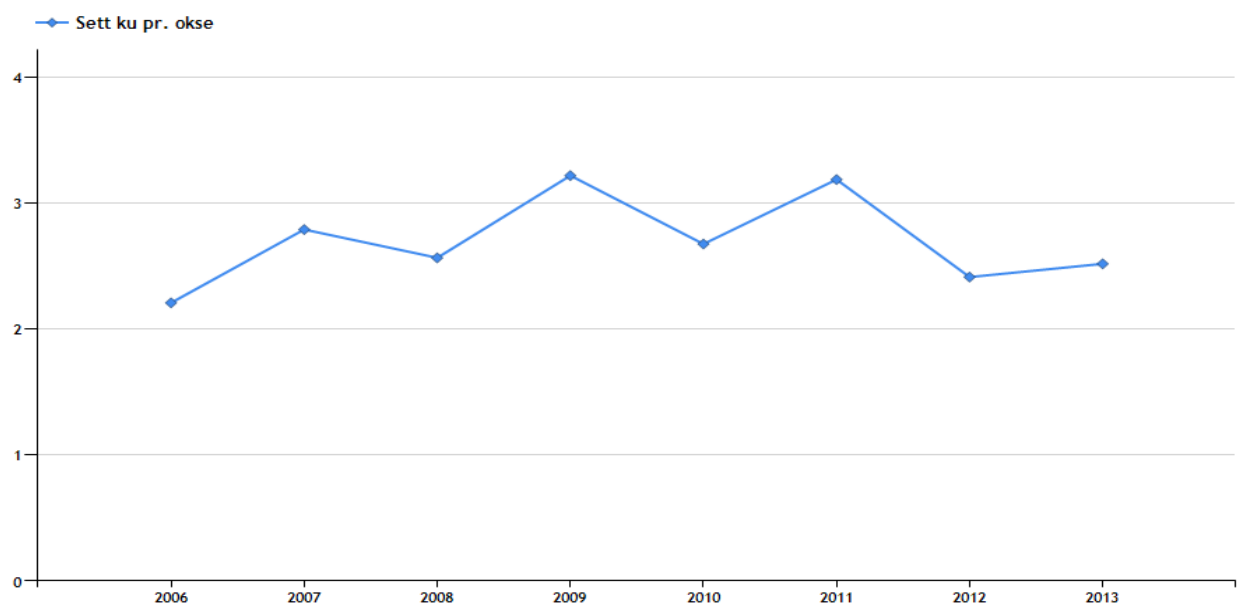
Figur 6. Andel kyr med kalv

Kjønns sammensetning

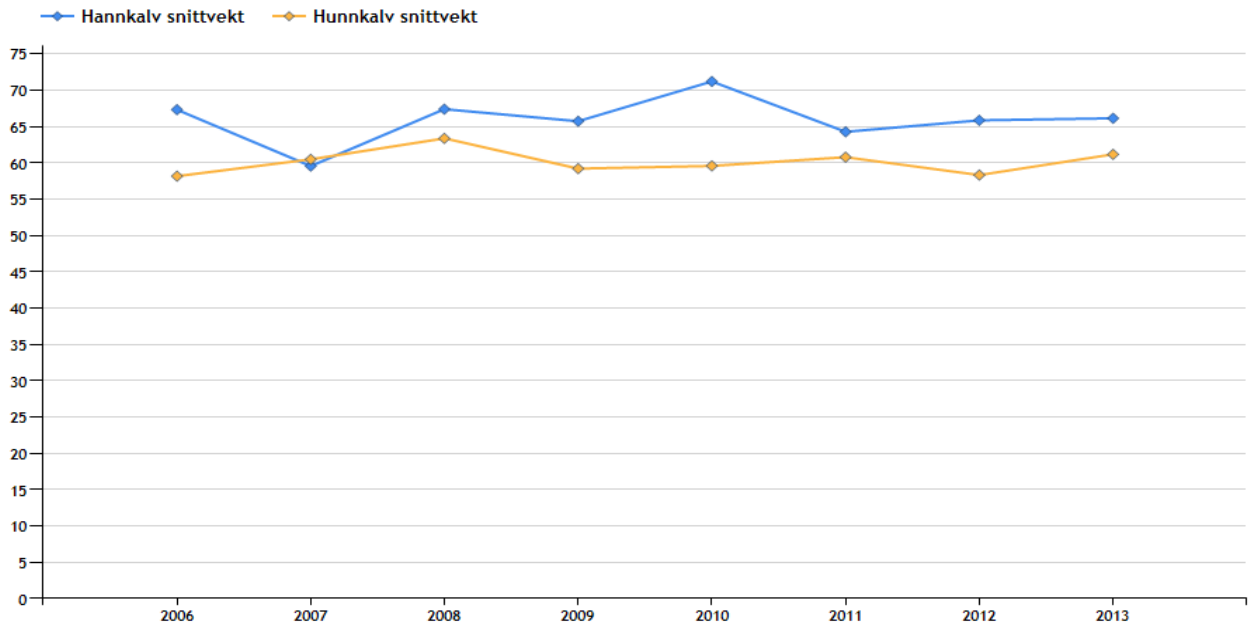
Kjønns sammensetningen er viktig for bestandens produktivitet. En skjev sammensetning med f.eks få eldre okser kan føre til lavere produktivitet. Få og unge okser klarer ikke å bedekke alle kyrene til «riktig» tid med påfølgende utsatt kalvingstidspunkt og reduserte kalvevekter. I verste fall kan andelen kyr som bedekkes bli redusert. Tolkning av indeksen bør sees i sammenheng med felt av sett okse. Går dette forholdet ned samtidig som ku pr okse forholdet bedres så tyder det på at jegerne sparer på oksene.

Figur 7. Sett ku pr okse (gjelder dyr som er ett år og eldre)

Sett ku per okse viser kjønns sammensetningen for dyr som er ett år og eldre. Det er noe usikkerhet til hvor godt indeksen gjenspeiler de reelle kjønnsratene i bestanden fordi sannsynligheten for observasjon av kjønnene er ulik.

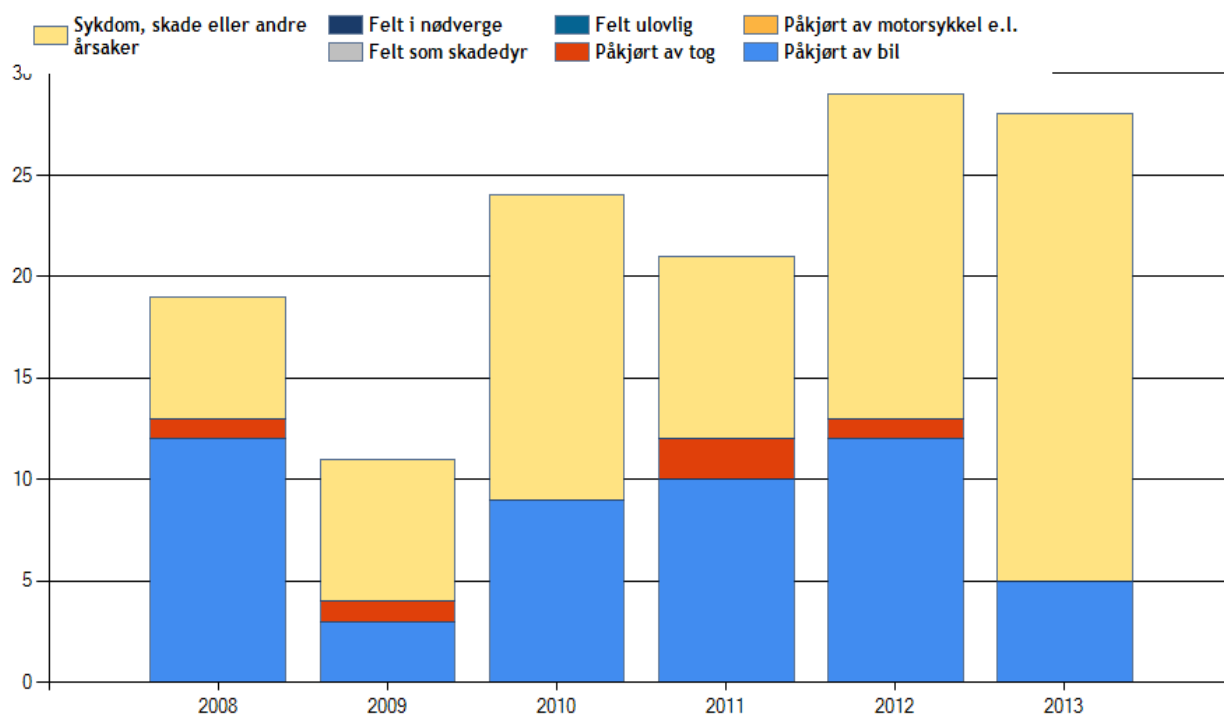
Figur 8. Slaktevekter kalver

Slaktvekter

I en elgebestand er det 3 viktige faktorer som kan påvirke bestandskondisjonen over tid, klima, bestandstetthet og jakt. Vektutvikling benyttes om et mål på individuell fysiologisk kondisjon og er ansett som en god indeks på overlevelsessannsynlighet og produktivitet. Vektvariasjoner for kalv og 1 ½ årringer er gode indikatorer på bestandskondisjonen. Hva som er "naturlige" slaktevekter avhenger av områdets habitatkvaliteter, det viktige er derfor å se på utviklingen i gjennomsnittsvekter over flere år. For vurdering av mer langsiktige trender i elgbestanden er ikke tidspennet tilstrekkelig.

Figur 9. Fallvilt elg (2008 første år innlagt i HVR)

Fallvilt

I forhold til nabokommuner og typiske elgkommuner generelt i fylket er irregulær avgang av elg over tid forholdsvis lav i Verdal, og lite utslagsgivende som forvaltningsfaktor. I elgforvaltningen benyttes ofte en målsetting som sier at elgpåkjørslene ikke bør utgjøre mer enn 10 % av jaktbyttet i perioden. Forholdesvis lavt tap i Verdal skyldes i hovedsak relativt små tap på veg og bane. I tillegg er ikke bjørn en beskatningsfaktor av betydning. www.hjorteviltregisteret.no gir detaljert kartinformasjon om hvor båd elg, hjort og rådyr «tapes», og av hvilken årsak.